

4. Національне агентство з акредитації України: сайт URL: <https://www.naau.org.ua/7-istoriia-naau> (дата звернення 14.08.2024).

5. Полтавський А. О., Нечеснюк М. В. Уніфікування судово-експертної діяльності у кримінальному провадженні в країнах із різними правовими системами: практ. посібник / за заг. ред. Красюка І. П., Кримчука С. Г., Ткаченко Н. М., Чернявського С. С., Чечіля Ю. О. Київ : НАВС, 2023. 120 с.

6. Київський науково-дослідний інститут судових експертиз: сайт URL: <https://kndise.gov.ua/akredytacziya/> (дата звернення 14.08.2024).

7. Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса»: сайт URL: <https://nncise.org.ua/pro-nnc/licenziyi-ta-sertifikati> (дата звернення 14.08.2024).

ЕКСПЕРТИЗА СЛІДІВ НІГ І ВЗУТТЯ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ, УЧИНЕНИХ ЧЛЕНАМИ МОЛОДІЖНИХ НЕФОРМАЛЬНИХ ГРУП (ОБ'ЄДНАНЬ)

Ларкін Михайло,

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права
та правоохоронної діяльності
Запорізького національного університету*

Діяльність з розслідування злочинів, що вчиняються членами молодіжних неформальних груп (об'єднань) вимагає від слідчого (прокурора) призначення та проведення досить широкого кола судових експертиз. Експертиза слідів ніг і взуття є різновидом трасологічного дослідження та має важливе значення на початковому етапі розслідування.

Чинне кримінальне процесуальне законодавство неоднозначно підходить до розв'язання питання про використання спеціальних знань у процесі розслідування злочинів. В одних випадках залучення спеціаліста, експерта і використання спеціальних знань визнається обов'язковим (наприклад, огляд трупа), а в інших – виноситься на розсуд слідчого [1, с. 160].

Специфічною ознакою злочинів, які вчиняються групами неформальної молоді, є велика кількість слідів на місці події. Аналіз матеріалів слідчої практики показав, що експертиза слідів ніг і взуття при розслідуванні злочинів, учинених членами молодіжних неформальних груп (об'єднань) проводилася у 43% випадків.

Виявлення слідів ніг і взуття при розслідуванні групових злочинних проявів неформальної молоді, як правило, відбувається під час огляду. Оглядом (слідчим оглядом) називається слідча (розшукова) дія, яка полягає в безпосередньому сприйнятті об'єктів із метою виявлення слідів злочину та інших речових доказів, з'ясування обставин події, а також обставин, що мають значення для кримінального провадження [2, с. 297].

Практика розслідування злочинів, які вчиняються членами молодіжних неформальних груп (об'єднань) показує, що усі сліди ніг можна розділити на два види: сліди босих ніг та сліди взуття. У слідах босих ніг відображаються: 1) папілярні узорі, аналогічні узорам долонь рук (чітке відображення папілярних узорів є характерним, в основному, для поверхневих слідів); 2) форма і розміри стопи та її елементів (пальців, п'яти); 3) особливості будови стопи та її елементів; 4) ознаки механізму слідоутворення. У слідах взуття відображаються: 1) форма і розміри підошви і каблука, а також їх елементів (частин); 2) особливості будови контактних поверхонь взуття (носки, зовнішнього, внутрішнього і заднього зрізів підметки, переднього зрізу каблука, у деяких випадках – і бічної поверхні) у тому числі їх рельєфів (зони зносу, головок цвяхів, порізів тощо); 3) ознаки механізму слідоутворення [3, с. 106–107].

Особливий інтерес, по зазначеній категорії кримінальних проваджень, представляють сліди взуття, адже їх попередній огляд може дати можливість направити слідство у певному напрямку та затримати підозрюваних по «гарячих слідах». Відомо, що представники молодіжних неформальних угруповань можуть носити взуття певних торговельних марок (наприклад, черевики Dr. Martens).

Вкрай важливим є залучення до процесу виявлення та виловлення слідів ніг і взуття спеціаліста, який вивчає формування і діяльність молодіжних неформальних утворень. Консультативна діяльність цього спеціаліста значно підвищить якість та ефективність роботи слідчого, оперативних співробітників.

Також слід враховувати, що значну за обсягом інформацію про людину і характер її переміщень можна отримати при дослідженні утвореної нею доріжки слідів ніг, встановити важливі для розшуку особи відомості діагностичного характеру: статеву належність; належність до певної вікової групи; стан опору-рухового апарату (наприклад, при кульгавості довжина кроку ушкодженої ноги більша, ніж довжина кроку здорової ноги); фізичний стан (алкогольне чи наркотичне сп'яніння, перевтома, деякі хвороби, поранення); співвідношення розмірів взуття і стопи (особливості зносу, відповідно, передньої, середньої і задньої частин підметки); наявність і

розташування вантажу (попереду, позаду, у лівій чи правій руці) [3, с. 107–108].

Отже, виявлення, фіксація та дослідження слідів ніг і взуття при розслідуванні злочинів, учинених членами молодіжних неформальних груп (об'єднань) є важливою складовою слідчої діяльності та можуть у подальшому визначити увесь хід розслідування, адже результати експертного дослідження мають досить вагоме доказове значення.

Література:

1. Дрозд В.Г. Організаційні і тактичні аспекти розслідування умисних тяжких тілесних ушкоджень: монографія; за заг. ред. проф. Є.Д. Лук'янчикова. Київ: Видавничий дім «Гельветика». 2015. 204 с.
2. Криміналістика: підручник: у 2 т. / В.Ю. Шепітько та ін.; за ред. В.Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. Т.1. 456 с.
3. Експертизи у судовій практиці: науково-практичний посібник / Т.М. Арсенюк та ін.; за заг. ред. В.Г. Гончаренка. Київ: Юрінком Інтер, 2010. 400 с.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СУДОВО-ТОВАРОЗНАВЧИХ ЕКСПЕРТИЗ ПО ВИЗНАЧЕННЮ РИНКОВОЇ ВАРТОСТІ МАЙНА В МИНУЛОМУ ЧАСІ (РЕТРОСПЕКТИВНА ОЦІНКА)

Левінцова Тетяна,

старший судовий експерт

Херсонського відділення

Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз

Міністерства юстиції України

У зв'язку з повномасштабною війною, наслідком якої є обстріли та бомбардування населених пунктів і об'єктів критичної інфраструктури, Україна зазнала та продовжує зазнавати значних втрат. Власникам рухомого і нерухомого майна завдаються колосальні збитки, що призводить до збільшення кримінальних правопорушень і експертиз, призначених з метою визначення вартості майна підприємств, установ та організацій, а також фізичних осіб, внаслідок його знищення або пошкодження.

Судова експертиза – це дослідження на основі спеціальних знань у галузі науки, техніки, мистецтва, ремесла тощо об'єктів, явищ і